

תפ"ח (תל אביב) 781-03-20 - מדינת ישראל נ' פירדובסי חוסיינוב

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תפ"ח 781-03-20 מדינת ישראל נ'
חוסיינוב(עצור/אסיר בפיקוח)

תאריך: 30 בספטמבר 2024

לפני
כבוד השופט בן יוסף - אב"ד
כבוד השופט אברהם הימן
כבוד השופטת שרית זמיר

המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד צחי הבדלי

נגד

הנאשמים
פירדובסי חוסיינוב
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל עירוני

גזר דין

הנאשם יליד 1979 הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוען של עבירת המתה באחריות מופחתת לפי סעיף 301.ב.(1) לחוק העונשין תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין" או "החוק") נשיאת נשק לפי סעיף 144(ב), רישא לחוק העונשין והשמדת ראיה על פי סעיף 242 לחוק.

מלכתחילה, הואשם הנאשם בכתב אישום, שהוגש ביום 1.3.2020, בעבירות אחרות ונוספות ובהן רצח בנסיבות מחמירות, עבירה על פי סעיף 301א(א)(1) לחוק העונשין; ושיבוש הליכי משפט לפי סעיף 244 לחוק עבירות מהן זוכה בדין.

פרטי המעשים והעובדות פורטו בהרחבה בהכרעת הדין, שניתנה ביום 7.9.23, ונזכיר בקצירת האומר לשלב הנוכחי, שעל רקע משפחתי, אישי ועסקי נפגשו הנאשם וגיסו המנוח ניזמי אורגוב ז"ל, בסמוך למספרה בשכונת התקווה בתל אביב, ביום 7.2.2020 בשעה 15:15 לערך וזאת לאחר שלא נפגשו כשלושה חודשים. משם נסעו ברכבו של הנאשם לפארק קרוב, וכך על פי קביעתנו בהכרעת הדין, בעמ' 75:

"במקרה שבפנינו, המנוח מאיים זמן קצר טרם המקרה להרוג את הנאשם, כאשר

עמוד 1

הנאשם, על רקע רקעם התרבותי, היחסים העכורים ביניהם על הרקע המשפחתי שפורט על ידי הנאשם בעדותו ועל פי עדים רבים אחרים המעידים על קנטור מתמשך, מימש את האיום, על דרך יציאתו מן הרכב ומביא את הנאשם לצאת את הרכב למרות אי רצונו, ומאיים עליו באופן תכוף ומידי להורגו. אף אם הנאשם ירה בנסיבות המקרה הקצרות במשך כמה שניות, יותר מהצריך (לעניין ההגנה העצמית) ברור, כי איבד את עשתונותיו. נזכיר שמעט לפני כן כפי שהעיד הנאשם וכפי שהעיד נורלן, הנאשם ביקש להרגיע את המנוח בפניו, לכוונו ברכב ודיבר איתו דברי כיבושין. ברור בעליל שתכוף למעשה ההמתה, כאשר האקדח הגיע לידו, מקרה ההתגרות התכופה, רק אז התגבשה בדעתו, באופן ספונטני, הכוונה להרוג את המנוח בשברירי שניות.

בנסיבות שתוארו, התנהגות של המנוח עולה כדי התגרות המקימה את היסוד הסובייקטיבי של הקנטור יחד עם היסוד האובייקטיבי, אין ספק שהנאשם איבד את עשתונותו ותוך התפרצות זעם שאדם מן היישוב מתקשה היה לשלוט על עצמו בנסיבות שהתפתחו. כעסו של הנאשם, תסכול וזעם מחמת התנהגות של המנוח, המציב בפניו אקדח שלוף, בנוסף להצטברות פגיעותיו של המנוח קודם לאירוע הנוכחי והאיום ברחבת המספרה, עולים כדי התגרות קשה.

אין ספק ספקא שבעקבות ההתגרות בנאשם על ידי המנוח, הנאשם התקשה במידה ניכרת לשלוט בעצמו וברור בנסיבות שתוארו בתיק דנן, שיש בכך ובשים לב למכלול נסיבות העניין, כדי למתן את אשמתו".

הנאשם הודה בעבירות נשיאת הנשק ובהשמדת ראיה כבר בשלב המענה והורשע בעבירות אלו על פי הודאתו.

הנאשם נעדר הרשעות קודמות. התקבל תסקיר מבחן בעניינו שלמדנו על נסיבות חייו ומשפחתו. בקליפת אגוז נאמר כי עשה חייל בארצנו, מאז עלה ארצה שנת 2011, בתחום הכלכלי והמשפחתי: שירות המבחן מציין שהנאשם מכיר בחומרת הפגיעה ותוצאותיה, אך רואה את התנהלותו מתוך עמדה קורבנית והגנתית. שירות המבחן אמד את רמת הסיכון למעורבות בסיטואציות אלימות של הנאשם כבינונית ולא בא בהמלצה שיקומית בעניינו. שירות המבחן סבור שעונש מאסר יציב עבור הנאשם גבול ברור להתנהלותו.

בטיעונה לעונש הצביעה המאשימה על העונשים המרביים שבצד העבירות אותן עבר הנאשם, מהם יש לגזור את עונשו, טענה על חומרתן הניכרת בנסיבותיהן, הצביעה על מדיניות הענישה הנוהגת, באמצעות פסיקה המתאימה לעמדתה, ועל הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מהתנהגויות הנאשם. פגיעות הנאשם, כך המדינה, בערכים החברתיים המוגנים, היא במידה נכרת בכל אחת מן העבירות. אשר לעבירת ההמתה, עמדה המדינה על כך שהיסוד הנפשי שבו הורשע הנאשם הוא "כוונה" להבדיל מ"אדישות" ומשכך יש להחמיר בעונשו.

עתירת המדינה היא לקבוע מתחם ענישה לעבירת ההמתה בלבד, הנע בין 16 ל-18 שנות מאסר בפועל, ולכלל העבירות מתחם ענישה של 19-24 שנות מאסר. לאור בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בעבירות, עתרה לגזור את דינו של הנאשם לעונש שלא יפחת מ-21 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי משמעותי למשפחת המנוח.

ב"כ הנאשם מנגד הפנה לכך שהנאשם לקח אחריות מלאה על מעשיו ואף פיצה את משפחת המנוח וממשיך בתמיכתו בה. כן הצביע בא כוח הנאשם על נסיבות ביצוע העבירות, כפי שנקבעו בהכרעת הדין וטען כי מבחינה ערכית מעשי הנאשם מצויים בקרבה לסייג ההגנה העצמית. לדבריו הנאשם ביקש להימנע מעימות עם המנוח לאורך זמן, משנפגשו, ניסה למנוע מריבה ועימות, באופן שלמרבה הצער האירוע נכפה עליו.

לשיטת ההגנה, בהינתן הפסיקה שבחרה להציג לבית המשפט לצורך מדיניות הענישה הנוהגת, יש לקבוע מתחם ענישה הנע בין שתי שנות מאסר בפועל ועד שש שנים ולמקם את הנאשם בתחתית המתחם.

הנאשם בדברו האחרון אמר "אני מבקש מכולם סליחה על מה שקרה ועל הסיטואציה וגם למשפחתו של המנוח מכולם".

דין והכרעה

א. עקרון ההלימה הוא העיקרון המנחה בענישה ומשמעותו קיום יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה בנסיבותיהם ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש הנגזר עליו. קביעת מתחם העונש ההולם את מעשה העבירה תעשה לאורן של שלוש אמות מידה: הערך החברתי הנפגע ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

ב. במקרה דנן הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו ממעשי הנאשם הם ערכי קדושת החיים ושלמות הגוף, לצד הזכות לחיים בשלווה וברוגע, ערכים הניצבים בדיוטה הגבוהה של ערכיה של כל חברה אנושית ופגיעה בהם על ידי קטיעתם היא בדרגת החומרה הגבוהה ביותר, ועל כך נראה שאין חולק.

וכך נאמר בע"פ 3617/13 **יעקב טייטל נ' מדינת ישראל** (28.06.16) "**...קדושת חיי האדם עומדת בראש עולם הערכים החברתיים, וחובתנו לשקף את חשיבותו של ערך זה במידת העונש שייגזר על העבריין...**"

עוד נאמר, בע"פ 6338/20 **דוד חיים נ' מדינת ישראל** (07.07.22).

"השמירה על קדושת החיים - לרבות קביעתה של קדושה זו בהכרח הכול - היא העומדת בראש תכליות הענישה במקום שמדובר בנטילת חיי אדם, ועל בית המשפט לשוות זאת לנגד עיניו בגוזרו את הדין בעבירות רצח והריגה. לא בכדי הוצב הדיבר "לא תרצח" בראש הדיברות המבטאים את הכללים הבסיסיים של חיים בחברה מתוקנת, שאין לך מעשה נורא הימנו. (שם, עמוד 765).

חלוף הזמן והרפורמה בעבירות ההמתה לא גרעו מדברים נכוחים אלו. יתר על כן, בעוד דומה כי בעבר מקרי רצח היו נדירים, בחלוף השנים אלו נהפכו לחזון נפרץ - משהאלימות גואה וויכוחים בעניינים של מה בכך מסתיימים בתוצאה טראגית של אובדן חיי אדם. הקלות הבלתי נתפסת שבה עבריינים כיום נוטלים בידם נשק כלשהו וגודעים את חייו של אחר - מקוממת ובלתי נסבלת...".

ג. אותם ערכים חברתיים מוגנים הם שנפגעו על ידי הנאשם גם בעבירת הנשק, אם כי בדרגת חומרה פחותה.

אשר לעבירת השמדת הראייה, הערכים החברתיים המוגנים הם השמירה על שלטון החוק, תקינות הליכי חקירה ומשפט והסדרת ציבורי, אלה, במקרה שבפנינו נפגעו בדרגת חומרה רבה בהסתרת הנשק שבו נעשה שימוש והשלכתו למימי נהר הירקון והעלמתו בדרך זו.

ד. סעיף 40 לחוק העונשין, קובע כי אם הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לחוק לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע, ואם הרשיע נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור סעיף 40ג(א) לחוק, לכל אירוע בנפרד. בסופו של דבר רשאי בית המשפט לגזור עונש נפרד לכל אירוע, או עונש כולל לכלל האירועים. בנסיבות המקרה שבפנינו הנו סבורים שבהינתן שכל העבירות בתיק העיקרי מגוללות מסכת עבריינית אחת, אירוע שהתרחש במקום אחד מוגדר באותו מעמד ומועד, תוך קיום קשר ענייני וזיקה ברורה בין המעשים, בהתאם לתבחיני ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14) ודנ"פ 2999/16 מזרחי נ' מדינת ישראל (22.05.18), עסקינן באירוע עברייני אחד ויש לקבוע לו, בהתאם, מתחם ענישה אחד.

ה. עוד מצאנו להדגיש כי העונש המרבי בצידה של עבירת ההמתה בה הורשע הנאשם עומד על 20 שנות מאסר, ובעבירת הנשק, 10 שנות מאסר, ו-5 שנות מאסר מרבי בעבירת השמדת הראייה. אשר לעונשים מרביים והשפעתם על הענישה בכל מקרה ומקרה נאמר בע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ירין ביטון (14.02.21).

"לזאת אוסיף, כי עונשי מאסר מרביים אינם באים לקבוע אך ורק את גבולה העליון של סמכות הענישה שבידי בית המשפט, עונשים כאמור מבטאים את רמת

הענישה הראויה במקרים החמורים ביותר של ביצוע העבירה שבה עסקינן. ומהם ניתן וראוי לגזור את מתחם העונשים עבור מקרים פחות חמורים (ראו פסקה 16 לפסק דיני בע"פ 3124/18 פלוני נ' מדינת ישראל (14.08.19), והאסמכתאות שם (להלן: עניין פלוני)). מובן מאליו הוא שגזירה כאמור אינה נעשית בדרך של התאמה מתמטית. מדובר אך ורק בזיקה עניינית לחומרת העבירה, כפי שנקבעה על ידי המחוקק שאת דברו אנו מקיימים. הקפדה על זיקה כאמור היא חלק מהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, אשר נעשתה בגדרו של תיקון 113 לחוק העונשי (ראו: ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פ"ד סו(772) (2013)).

אשר לעבירות בנשק שעבר הנאשם נפנה לע"פ 4077/22 ואח' פלוני נ' מדינת ישראל (28.07.22).

"בפסיקתו מן הזמן האחרון, בית משפט זה קבע לא אחת כי את מבצעה של עבירות נשק יש להעניש בחומרה יתרה - שכן מדובר בעבירות שהיו למכת מדינה, ושאחריהן בא השימוש הקטלני בנשק אשר מותר אחריו פצועים ומתים כמעט מדי יום. מדיניות זו חלה ביתר שאת כאשר מדובר במכירה, ברכישה, בנשיאה או בהובלה - שלא כדין - של נשק התקפי בדמות תת-מקלעים ורובים ובשימוש לא חוקי בנשק כאמור. בטיפולנו בעבירות מסוג זה ובמבצעה, להרתעת היחיד והרבים ולהרחקת עברייני הנשק מהחברה על ידי השמתם בין כותלי הכלא לתקופות ממושכות יש מעמד בכורה (ראו: ע"פ 5813/21 ג' בארין נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (31.05.22); ע"פ 8045/17 בראנסי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (16.08.18); ע"פ 5643/14 עיסא נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (23.06.15); ע"פ 78/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (26.07.22); ע"פ 587/22 נאעסה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (22.05.22). ככלל, יעדים עונשיים אלו מוחקים מניה וביה את בקשת העבריין לשיקום שמחוץ לכלא - זאת, גם כאשר מדובר בעבריין צעיר שהסתבך לראשונה פלילים ובקשתו לשיקום כנה ואף זוכה לתמיכתו של שירות המבחן (ראו: ע"פ 78/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 והאסמכתאות שם (26.07.22)). בימים קשים אלה, השיקום שבראש מעיינו הוא שיקום המרחב הציבורי המדמם כתוצאה מעבירות נשק בלתי פוסקות והשימוש העברייני בנשק חם.

בבואו ליישם את מדיניות הענישה כאמור, בית משפט זה דואג להשית על מי שמוכר, קונה, נושא או מוביל נשק התקפי שלא כדין - קל וחומר, על מי שעושה שימוש בלתי חוקי בנשק התקפי - עונשי מאסר בין סורג ובריה לתקופות ארוכות יחסית (ראו: ע"פ 4456/21 מ"י נ' אבו עבסה (23.01.22); ע"פ 579/22 מ"י נ' טחאינה (13.06.22); ע"פ 8869/21 מדינת ישראל נ' קואסמה (13.03.22)). לפי אמות המידה שבמדיניות זו קבעה, מאסר בפועל לתקופה של 3 שנים בגין עבירות הקשורות לנשק התקפי נמצא ברף הנמוך של הענישה הראויה (ראו: ע"פ

4406/19 מ"י נ' סובח (05.11.19); ע"פ 147/21 מ"י נ' ביטון (14.02.21).
מאסר בפועל בסביבתן של שלוש שנים הולם הובלה ונשיאה חד-פעמית של נשק
(ראו: ע"פ 6021/21 עבוד נ' מדינת ישראל (19.12.21); ע"פ 309/22 מדינת
ישראל נ' ביאדסה (10.05.22) (להלן: עניין ביאדסה), והינו בגדר עונש מקל
כאשר מדובר בעבירות נשק חמורות יותר. מדיניות זאת קיבלה באחרונה ביטוי
סטטוטורי בסעיף 144(ז) לחוק העונשין אשר חוקק במסגרת תיקון מס' 140
לחוק (ראו: חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה). התשפ"ב - 2021,
ס"ח 2938).

כאמור, מידת הפגיעה בערכים המוגנים במקרה דנן, אין חולק, היא גבוהה. מדובר באירוע שהביא לתוצאות הרוח אסון וקשות מאוד. מעשי הנאשם המיטו אסון על משפחת הקורבן המנוח, והביאו לשבר עמוק בכל מישורי חייהם, על כל המשתמע מכך. עם זאת, כנאמר באחרונה, בע"פ 3551/23 **מרייה היילה נ' מדינת ישראל (14.8.2024)**, הרשעת הנאשם במעשה ההמתה היתה בנסיבות שבהן מוצדק היה לקבוע כי יש בהן "למתן את אשמתו של הנאשם, בשים לב למכלול נסיבות העניין" תנאי זה שבדין מבטא פתח משמעותי לפרשנות משפטית של בית המשפט והוא נועד לבטא תחושת צדק אנושית מבלי לפגוע במסר לציבור בדבר האיסור המוחלט לגדוע חיי אדם (ראה פסקה 36 עמ' 16 לפסק הדין). כפי שפרטנו בהכרעת הדין, הנאשם נקלע למצב בלתי אפשרי בשל התנהלותו של המנוח ולכן טענת המדינה בטיעוניה לפיהם אין במקרה דנן לקבוע שהנאשם היה קרוב לסייג ההגנה העצמית, אינה נכונה.

הנאשם אכן ירה 4 פעמים במנוח באופן בלתי מוצדק בעליל ואכן כדברי התובע, הדברים מצטיירים כוידוא הריגה, אך יחד עם זאת אין להתעלם שמעשיו, כפי שנקבע בהכרעת הדין לא נעשו לאחר תכנון, אלא תחת איומו של המנוח ותוך איבוד שליטה, אין להוציא דברים מהקשרם.

לעניין העבירות הנוספות בהן הורשע הנאשם, על פי הודאתו, עם חומרתן האינהרנטית והענישה לצידן, יש לומר שעבירת הנשק נעברה, בדרך שבה הנשק הובא לזירה על ידי המנוח והנאשם החזיק בו פרק זמן קצר עד שהשליכו לירקון.

ח. מדיניות הענישה הנהוגה

לבחינת מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בהן הורשע הנאשם, נעזר בדוגמאות ממקרים דומים מתוך אסופת הפסיקה שהוגשה על ידי הצדדים ומפסיקה רלוונטית נוספת. נעיר בהקשר זה, כי מטבע הדברים אין מקרה אחד דומה בדיוק לרעהו, וכל

מקרה ומקרה הבחן לגופו ובהתאם לנסיבותיו. משכך, הפסיקה שתובא להלן מהווה אמת מידה בלבד לענישה. במקרה דנן יש לבחון אף את מדיניות הענישה במקרים בהם נוסף לעבירת ההמתה, היא העבירה העיקרית, נדון הנאשם, בעבירות נוספות קשות וחמורות כשלעצמן.

בע"פ 7179/21 **עמית זיו קלוד טוויל נ' מדינת ישראל** (22.11.15) הקל בית המשפט העליון בעונשו של נאשם שנדון בערכאת קמא ל-19 שנות מאסר בעבירת הריגה ושיבוש הליכי משפט, והפחיתו ל-17 שנים משיקולי שיקום. הנאשם שם הורשע על פי הודאתו בהסדר טיעון.

בע"פ 6795/05 **שלמה אואנינו נ' מדינת ישראל** (29.01.07) דחה בית משפט העליון ערעור על גזר דינו של המערער, כבן 18 במועד ביצוע העבירה, שנדון ל-18 שנות מאסר בשל עבירת הריגה. המערער דקר בסכין את קורבנו בוויכוח על ליבה של נערה, שם בין היתר אמר בית המשפט העליון את הדברים הבאים שמתאימים אף הם לעניינו.

"נסיבותיו האישיות של המערער כפי שהן משתקפות בתסקיר כמו גם גילו הצעיר, הם אכן שיקולים רלוונטיים וחשובים, אלא שבמקרה הנוכחי הם אינם יכולים להוות משקל נגד לא לאופיו של המעשה ונסיבותיו ועוד פחות מכך לתוצאה הקשה.

בעידן ובחברה שבה הסכינאות היא שפה - אין מנוס משימוש באמצעים האולטימטיביים להדברתה, ותקופת מאסר ממושכת - היא המובהק שבאותם אמצעים אולטימטיביים".

כך בוודאי יאמר על שימוש באקדח, נשק חם.

בע"פ 11029/07 **יצחק איסקוב נ' מדינת ישראל** (27.11.08) לא התערב בית המשפט העליון בעונשו של נאשם שהרג בירי אקדח ונדון בעבירה על פי סעיף 329(א)(1) חבלה בכוונה מחמירה ל-15 שנות מאסר. ומנגד בע"פ 7744/14 **מדינת ישראל נ' עדואן הייב** (10.12.15) החמיר בית המשפט העליון את עונשו של נאשם שנדון במסגרת הסדר טיעון בעבירות הריגה, קשירת קשר לביצוע פשע, נשיאת נשק ותחמושת שלא כדין וירי באזור מגורים ל-11 שנות מאסר, תוך ציון ההלכה שאין דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין, ל-13 שנות מאסר.

הוצגה בפנינו, על ידי ההנה, פסיקה שבה בעבירה על פי סעיף 298 לחוק העונשין הוטלו עונשי מאסר קצרים יותר, לעיתים לתקופות בנות פחותות מעשור, אלא שלא מצאנו שגזרי דין אלה יש בהם כדי ללמוד על הענישה ההולמת במקרה דנן.

בע"פ 2132/23 נאור ביטון נ' מדינת ישראל (1.9.24) נגזר דינו של נאשם שהורשע בעבירת המתה באחריות מופחתת ל-11 שנות מאסר והמתחם שנקבע היה בין 9 ל-15 שנות מאסר וכן נאמר בפסקה 9 לעמ' 8 לפסק הדין:

"ביום 30.1.2023 ניתן גזר דינו של המערער. בית המשפט קמא העמיד את מתחם העונש ההולם בין 9 ל-15 שנות מאסר בפועל וזאת בהתחשב, מחד גיסא, בעובדה שקופחו חיי אדם, ומאידך גיסא בכך שמדובר במעשה שלא תוכנן מראש, ושהחל בעקבות התגרות מצידו של המנוח. בקביעת העונש בתוך המתחם התחשב בית המשפט בגילו הצעיר של המערער; בעברו הנקי; ובחרטה הכנה שהביע, תוך קבלת אחריות על מעשיו. מנגד, צוין כי יש להתחשב בתוצאה הטרגית של האירוע, אשר גרמה נזקים חמורים לבני משפחת המנוח, החווים מאז האירוע קשיים משמעותיים. בהתחשב בכל אלו השית בית המשפט קמא על המערער עונש של 11 שנות מאסר, בניכוי ימי מעצרו; מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים לבל יעבור המערער עבירה מסוג פשע בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר; ופיצוי בסך ₪ 40,000 לטובת עיזבון המנוח".

בע"פ 640/21 סלמאן עאמר נ' מדינת ישראל (7.7.2012) (אליו התייחסנו ארוכות בהכרעת הדין) קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של המערער, הרשיעו בעבירת המתה באחריות מופחתת והעמיד את עונשו על 14 שנות מאסר.

בגיזרו את הדין ציין בית המשפט העליון את נסיבותיו של התיק שבפניו:

"נחזור ונקבץ אל יד את מכלול הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה; היעדר תכנון מוקדם; המערער ניסה לפייס את המנוח בדרכי שלום; המפגש נכפה על המערער; המפגש מהווה שיאו של מרדף אובסיבי של המנוח בעקבות המערער; המרדף הלך והסלים; המנוח איים על המערער דקות ספורות לפני האירוע; המערער הופתע על ידי המנוח שנסע בעקבותיו וחסם את דרכו; המערער הותקף על ידי המנוח במוט עץ; תגובה מוטעית של המערער שארכה שלוש שניות.

קל לזהות את הדמיון הניכר לתיק שבפנינו.

בית המשפט העליון הפנה לפסקי הדין הבאים וציין בעניינם את השורה התחתונה.

ע"פ 20/04 קליינר נ' מדינת ישראל, פ"ד נח (6) 80 (2004) - באותו מקרה, המערער

הסכים להיפגש עם המנוח לאחר שהלה במשך תקופה ארוכה, איים לפגוע בו והטריד אותו, בעקבות חשדו שניהל פרשיית אהבים עם אשתו. במהלך המפגש, תוך כדי צעקות ואיומים שלף המנוח סכין ואיים לפגוע במערער ששלף אקדח שאותו הכין מראש כשהוא טעון, דרוך ומוכן לשימוש מיידי. המערער ירה יריות הרתעה ולאחר מכן ירה יריות לעבר גופו של המנוח והרגו. על אף שבאותו מקרה המערער נשא עמו אקדח טעון ודרוך שאותו הביא לפגישה עם המנוח, מה שהעיד על כך שצפה כי המנוח עשוי לנהוג באלימות, בית המשפט המחוזי השית עליו 5 שנות מאסר בפועל בלבד. בית המשפט העליון דחה את הערעור על ההרשעה והעונש והשופט א' א' לוי ציין בסיפא לפסק דינו:

"אין ספק כי נסיבותיו של המקרה הנוכחי הן חריגות. המערער נקלע למצב קשה שבו היה עליו להתמודד עם חשד שפיעם במנוח ולא הרפה ממנו חרף כל ניסיונות השכנוע שעשה המערער עצמו ועשו אחרים. יותר מכך, המנוח לא הסתפק בהטרדות מילוליות, אלא ליווה אותן באיומים שהופנו כלפי המערער וכלפי בני משפחתו, ואיומים מסוג זה יכולים גם יכולים להדיר שינה מעיניו של אדם".

ע"פ 3490/13 אבראהים נ' מ"י (10.9.2015) - בין המערער למנוח היה סכסוך שהסתיים בעבר בקטטות ובתלונות הדדיות. המערער יצא ביום האירוע מביתו כשהוא חמוש בסכין כמנהגו, וכאשר חלף על פני המנוח, ירק לעברו. המנוח בתגובה קילל אותו, חזר אל הקיוסק שבבעלותו, לקח משם מברג, וניסה לדקור את המערער, שבשלב כלשהו שלף את סכיניו, דקר את המנוח ארבע דקירות בפלג גופו העליון, ולאחר מכן נמלט והסגיר עצמו למשטרה לאחר מספר ימים. בערעור בבית המשפט העליון הופחת עונשו של המערער מ-9 שנות מאסר ל-7.5 שנות מאסר, וכך נאמר על ידי השופט נ' הנדל בסיפא לפסק הדין:

"האחרון ירד מביתו ללא כוונת התגרות, וללא שתיכנן להיקלע לקטטה כלשהי. המנוח היה זה שפתח באלימות, והוא שרדף אחרי המערער, עם כלי נשק אפשרי אחוז בידו. מדובר היה בשעת לילה מאוחרת, ובתנאי קטטה בין ניצים בעלי עבר של סכסוך קודם [...] לא ניתן להתעלם מהתנהגות המנוח בהשתלשלות האירועים וגלגולם [...] נדמה כי עונש מאסר בפועל של תשע שנים אינו נותן ביטוי לנסיבות המעשה באופן מספק. הייתי מציע לחברי לדחות את הערעור על הכרעת הדין, ולקבל את הערעור על גזר הדין, כך שתקופת המאסר בפועל תעמוד על שבע וחצי שנות מאסר".

ע"פ 1448/16 טקלרגי נ' מדינת ישראל (9.5.2016) - המערער סילק את המנוח מחנותו. המנוח עמד מחוץ לחנות ובשלב מסוים רץ לעבר המערער כשידו מונפת ובתוכה אבן שמכוסה באגרופו, דהיינו, אבן שאינה גדולה ממידת אגרוף. המערער שהמתין צופה במתרחש הניף בחוזקה גזע עץ כבד שאחז בידו והנחיתו על ראש המנוח וגרם למותו. בבית המשפט

המחוזי נקבע כי המערער יכול היה לסגת חזרה אל חנותו, כך שלא עומד לזכותו סייג ההגנה העצמית והושתו עליו 30 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הגיעו הצדדים להסדר לפיו עונש המאסר יעמוד על התקופה שריצה בפועל עד לשמיעת הערעור.

ע"פ 3769/06 בן שמחון נ' מדינת ישראל (21.6.2020) - שם הועמד המערער לדין בעבירת רצח ובעבירות של ניסיון לרצח וחבלה חמורה, אך בית המשפט המחוזי הרשיעו בהריגה והשית עליו מאסר בפועל של 14 שנים.

באותו מקרה, היה המערער בסכסוך עם המנוח והשניים תיאמו להיפגש בבית אחיו של המנוח. המערער הגיע למפגש עם אנשים נוספים. במהלך המפגש התלהטו הרוחות, אחיו של המנוח נגח בפניו של חברו של המערער, ודרש מהם להסתלק מהבית. המערער יצא מהבית, הצטייד באקדח, חזר לתוך חצר הבית והחל יורה לעבר המנוח ואחיו, וכתוצאה מכך נהרג המנוח ונפצע אדם נוסף. בית המשפט העליון הפחית את עונש המאסר בפועל לתשע שנים. בסיפא לפסק דינו של השופט י' אלון, נאמר:

"יש לתת מקום נכבד בכלל שיקולי הענישה לנסיבות שקדמו לתקפו לאירוע הירי. לאמור, התגרות בוטה, אלימה ומאיימת של בני משפחת המנוח וחבריהם במערער ובמטרי לאחר שאלה הוכנסו למעשה על ידם למארב ולמלכודת בתואנה כאילו מוזמנים הם לביים לשם פיוס ועשיית שלום. תחת זאת, מצאו עצמם המערער ומטרי תחת התקפה אלימה מצד בני פדלון שלוותה באיומים, בחבלה גופנית ובהתלהמות קשה ומסוכנת".

ע"פ 6095/10 חאג' יחיא נ' מדינת ישראל (18.7.2012) - מאותו מקרה הגיעו לבית משפחתו של המערער שלושה אנשים כשהם בגילופין. השלושה ירדו מהרכב ואיימו על המערער, לאחר מכן נכנסו לביתו ותקפו את אימו ואחיו, תקיפה שהובילה לקטטה מרובת משתתפים. כשפנו השלושה לעזוב את המקום, רדף אחריהם המערער ודקר שניים מהם, שאחד מהם מת בהמשך, במהלך הסתלקותו מהמקום. בית המשפט העליון הפחית את העונש שהושת על המערער מ-12 שנות מאסר ל-10 שנים בצינו כי "במקרה שבפנינו, מצא עצמו המערער, ללא התגרות מצידו, לכוד באירוע אלים, בו הותקפו הוא ובני משפחתו".

המשותף לכל המקרים דלעיל, הוא שלמעשה ההריגה קדם אירוע של תקיפה מצד הקורבן, ובית המשפט התחשב בכך גם כאשר הנאשמים לא קיימו אורח חיים נורמטיבי. יפים לענייננו הדברים הבאים, שיש בהם הד לגישתו של בית המשפט במקרים מעין אלה:

"בית משפט זה הקל לא פעם בצורה משמעותית בעונשם של נאשמים שחרגו מתנאי ההגנה העצמית, הכל כמובן לפי נסיבותיו המיוחדות של כל

מקרה ומקרה. בפרט ראוי להקל בעונשו של מי שחרג מתנאי ההגנה העצמית, כאשר הוא היה שרוי במצב נפשי מיוחד בעת המעשה - פחד, בלבול, לחץ וכיוצא באלו" (ע"פ 4191/05 אלטגאח נ' מדינת ישראל, פסקה 62 (25.10.2006)).

ז. סוף דבר ולאור כלל השיקולים, כפי שפורטו לעיל, באשר לערכים המוגנים, הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ומדיניות הענישה הנוהגת בביצוע העבירות מצאנו לקבוע את מתחם הענישה ההולם לכלל העבירות בהן הורשע הנאשם לעונש מאסר בפועל הנע בין 14 עד 17 שנים.

ח. בקביעת עונשו של הנאשם בתוך המתחם נשקול לזכותו של הנאשם את עברו הפלילי הנקי (סעיף 40א (11) לחוק העונשין) הפגיעה של העונש בו ובמשפחתו (סעיף 40יא(1)(2) לחוק. ומאמציו לסיוע משפחת המנוח (סעיף 40יא(4)(5) לחוק. אין לזקוף לחובתו של הנאשם כך מובן, את אי הודאתו בעובדות כתב האישום בוודאי לאור ממצאי הכרעת הדין.

ט. פיצויים:

פגיעתו הקשה של הנאשם במשפחתו של המנוח, מצדיקה פסיקת פיצוי על פי סעיף 77א (א) לחוק העונשין, כפי שנקבע ברע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל, סב(2) 802 (2007):

"לסמכות הפיצוי לפי סעיף 77 תכליות חשובות נוספות, ובהן: מתן סעד מייד לנפגע מבלי שייאלץ להמתין עד לסיומם של ההליכים האזרחיים בעניינו, אשר עלולים להתמשך על פני שנים ארוכות; הכרה חברתית בסבלו של הנפגע ושיתופו, במידת מה, בהליך הפלילי המתנהל נגד תוקפו; ואף קריים בו יסוד של היטהרות לעבריין עצמו, שכן חיובו בפיצוי לטובת קורבנו עשוי לתרום לשיקומו (ראה פרשת אסף, בעמ' 465).

באשר לשיעור הפיצוי נפסק, כי אינו קשור ואינו מושפע בשום אספקט מיכולתו הכלכלית של הנאשם ועליו לשאת בו גם אם מצבו הכלכלי של הנאשם לא משופר ועליו לשאת בו גם אם מצבו הכלכלי אינו מאפשר לו לשאת בו (ע"פ 2661/12 פלוני נ' מדינת ישראל (19.11.12)).

נקבע בע"פ 2104/18 פלוני נ' מדינת ישראל (20.03.2019):

"כבר נפסק כי שיעור הפיצוי שנפסק לטובת נפגע עבירה אינו נקבע בהתחשב ביכולתו הכלכלית של הנאשם (ראו: ע"פ 10102/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 81 (7.9.2005) [פורסם בנבו]; ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל, פסקה ט' (24.7.2006) [פורסם בנבו] וכן לא נועד, בהכרח, לבטא את

השיפוי הדרוש לנפגע העבירה לשם כיסוי ההוצאות הנובעות מן הפגיעה שנגרמה לו (ראו: ע"פ 5518/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (17.6.2018)).

י. סוף דבר

לאחר שקלול ואיזון כלל השיקולים אותם פרטנו לעיל, הננו גוזרים על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 14 שנות מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו בין 7.2.2020 ועד 30.6.2022.

ב. מאסר מותנה של 18 חודשים אותם ירצה אם תוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר יעבור עבירות פשע על סימנים א' וח' לפרק י' לחוק העונשין ו/או עבירות של סימן א' לפרק ט' לחוק או עבירה לפי סעיף 144 לחוק או ניסיון או סיוע או שידול לביצוען.

ג. 9 חודשי מאסר מותנה אותם ירצה אם תוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר יעבור עבירות עוון על סימן ח' לפרק י' לחוק העונשין או סימן א' לפרק ט' לחוק או ניסיון או סיוע או שידול לביצוען.

ד. הנאשם יפצה את משפחת המנוח בסך של 100,000 ₪ אותם יפקיד במזכירות קופת בית המשפט עד ליום 1.10.2024.

הנאשם יתייצב לריצוי עונש המאסר בתאריך 3.11.2024, בשעה 08:00.

הנאשם ישהה בתנאים שהוא שווה עתה כפי ששוחרר על ידי שופט המעצרים עד להתייצבותו למאסר.

למען הסר ספק אנו מורים על עיכוב יציאה מהארץ.

על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס בטלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתן בזה צו כללי להשמדת חילוט או החזרת מוצגים על פי ההנחיות שתיתן התביעה למשטרה.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, כ"ז באלול תשפ"ד, 30 בספטמבר 2024, במעמד הצדדים.